

Zápis

z obhajoby disertační práce paní **Jaroslavy Hrabětové**

konané dne **7. 9. 2015**

téma práce: „**Žena jako pachatelka vraždy**“

přítomní: dle prezenční listiny

Předseda komise doc. Šubrt zahájil obhajobu, seznámil kandidátku i členy komise s jejím průběhem a vyzval školitele k představení kandidátky. Doc. Buriánek stručně představil kandidátku, věcně se vyjádřil k postupu práce na disertaci i k výsledku. Doc. Šubrt následně vyzval kandidátku k představení práce, která tak následně učinila. Svou prezentaci zahájila shrnutím svých vlastních odborných a profesních zkušeností a zkušeností s tématem zpracovaným v předložené práci. Dále představila cíle a metodologický postup práce a popsala výzkum v ženské věznici, rozdělení práce i empirického šetření a konkrétní průběh výzkumu a jeho jednotlivých fází. Shrнула výsledky práce a jejich další využití v mezinárodním projektu i publikaci.

Doc. Šubrt vyzval oponentky k shrnutí jejich posudků. Doc. Čírtková zhodnotila, že z práce číší nadšení autorky v tématu, práci ale vytýká nestrukturovanost plynoucí z určité nekonceptnosti, a to v teoretické i empirické části práce. K obhajobě předložila otázky týkající se směřování výzkumu (prezentovat výsledky v relevantním kontextu), a navržení výzkumného projektu, který by se zabýval především sociologickému pohledu na téma. V práci totiž chybí diferenciaci sociologického a dalších možných pohledů na pachatelky. Práce a její členění odpovídají spíše použité literatuře než vlastní koncepci či kreativnímu přístupu autorky. Poslední otázka se týkala přímo tématu – zdali existují specifika vražedného jednání žen a v jakém kontextu či diskursu případně existují. Práce podle oponentky nepřekračuje již známé poznatky o pachatelích.

Oponentka doc. Nedbálková uvedla, že posudek je negativní a navázala na posudek doc. Čírtkové v tom, že práci nepovažuje za sociologickou, není koherentní, a to zejména v konceptuální části (nenavazují na sebe, logicky na sebe neodkazují). Práce je rovněž předpověditelná z hlediska výsledků. Téma je poutavé a představuje velkou výzvu a kandidátka k němu nashromáždila dostatek literatury i empirického materiálu. Oponentku by zajímalo, která sociologická

paradigmata jsou autorkou považována za příliš úzká a hodná překročení a jak je možné je překročit (v práci se nevyskytuje). Absentuje výzkumná otázka, některé aspekty výzkumu nejsou v práci popsány dostatečně (autorka je však prezentovala v průběhu úvodní části obhajoby). Velkým problémem je i způsob interpretace a analýzy – výpovědi žen nejsou interpretovány ani analyzovány autorkou, chybí komentář.

Kandidátka se nejprve vyjádřila k celkovému uchopení tématu v práci, které zvolila v návaznosti na ojedinelost dostupných dat a na cíl popsat problematiku v co nejširším kontextu, detailu a komplexitě. Rozvedla také více průběh realizace výzkumné fáze a vysvětlila částečnou nedostatečnost popisu této fáze v práci tímto průběhem a ochranou svých spolupracovníků. Určitou nekoncepčnost práce zdůvodnila rozmanitostí literatury i rozsahem sebraných dat a nemožností navázat na existující výzkum takové povahy. Jako východisko si zvolila provázanost trestné činnosti a (sociálního) kontextu, protože má práce za cíl tento kontext detailně popsat a porozumět mu.

Doc. Šubrt předal slovo opět oponentkám, zdali mají další dotazy. Doc. Čírtková další otázky neměla. Doc. Nedbálková se ještě vyjádřila k zvolenému přístupu a cíli práce – komplexita sklouzla k roztříštěnosti a banálním výsledkům a nesplňuje očekávání od deskriptivní studie. Kandidátka se znovu vyjádřila k tomu, že jí zvolený přístup je možný a že je zvolen vhodně.

Diskuse:

Doc. Hamplová v diskusi položila dvě otázky: jak autorka analyzovala kvalitativní rozhovory a jaká jsou specifika sociologického pohledu na zpracované téma. Doc. Mansfeldová shrnula, že studie má velký potenciál, který však nebyl využit, neboť si autorka neklade jasnou výzkumnou otázku, např. specifika ženy jako vražedkyně v porovnání s muži apod. Kandidátka osvětlila, že původně komparaci s muži zamýšlela a následně shrnula některé základní rozdíly zjištěné v předchozích výzkumech. Kandidátka dále odpovídala na otázky doc. Hamplové. Jako předlohy své vlastní práce zvolila zahraniční sociologické studie zabývající se souvislostmi vraždy a kontextu a sociologicky relevantními proměnnými, z čehož plyne výzkumná otázka, jaký je sociální kontext vražedného jednání ženy.

Prof. Majerová měla dále připomínku týkající se nevhodnosti techniky rozhovoru k uchopení tohoto tématu vzhledem k reinterpetaci respondentkami. S tím autorka práce souhlasila a osvětlila svůj přístup k rozhovorům.

Doc. Nedbálková ještě komentovala volbu výzkumné otázky – autorka hledala spřízněnou publikaci, ze které by vyšla, ale nic nenašla. Výzkumná otázka se stanovuje jiným postupem. Kandidátka však upřesnila, že postupovala přesně opačně, tedy postupem, který doc. Nedbálková uvedla jako správný.

Doc. Kostelecký uvedl, že v principu nemusí být špatně, že výsledky jsou banální (i to je výsledek), vznesl otázku, zda má kandidátka pocit, že kontext je v podstatě nahodilý, či existují nějaké ustálené rizikové faktory. Podle autorky je rizikovou kombinace různých faktorů, zejména kombinace osobnostních a sociálně strukturních, a uvedla příklady.

V diskusi již nebyly položeny další dotazy.

Zapsala: Eva Kyselá

Podpis předsedy komise:

